

Назив предмета: Наука о књижевности

Назив курса: Теорије рода и разлике и дигитална хуманистика

Предавач: Проф. др Биљана Дојчиновић

Трајање: Један семестар

Бодовна вредност: 9

Циљ: Увид у најважнија теоријске приступе књижевности са аспекта *рода* (gender) и полне разлике, као и методологије њихових истраживања; књижевност, род и дигитална хуманистика

Компетенције које студент стиче: Студент се упознаје са (а) појмовима савремених књижевних теорија заснованих на *роду* и *разлици*, појмовима дигиталне хуманистике б) њиховим методологијама и в) стиче способност примене на одабраном књижевном материјалу.

Начин полагања: Писмени испит

долазак и учешће на часу доносе максимално 15 поена, есеј 15, сам рад 70.

Предиспитне обавезе: Есеј, усмена презентација рада.

Услов за похађање: Завршене основне студије на неком од факултета хуманистичке усмерености

Садржај:

1. Кратка историја основних појмова; *род* у политичком контексту; *разлика* као лингвистички и политички појам. Однос *рода* и *разлике*; гинокритика и *гинезис* као историја и теорија књижевности.
2. *Женско писмо* – психоанализа и појмови *рода* и *разлике*. Књижевност као место сусрета психоанализе, филозофије и књижевне теорије.
3. Књижевност и *род* – преиспитивање канона и покушаји стварања алтернативних историја књижевности; *род* као елемент модификације књижевних теорија.
4. Географије идентитета – студије културе и појам рода; раса, класа и старост као категорије истраживања.
5. Маскулинитети – истраживања конструкције *мушког рода* као лика и као ауторске фигуре; *род* и постколонијалне студије; *род* и глобализација.
6. Преглед феминистичке критике на српском језику.
7. Преглед феминистичке критике на српском језику.
8. Интер-, мулти- и трансдисциплинарност. Дигитална хуманистика и студије рода.
9. Базе података о женској књижевности. Рад у бази података *Књиженство*.
- 10-12. Рад на одабраним текстовима
- 13-15. Студентске презентације на одабране теме

Основна литература:

Читанка *Основни појмови феминистичке књижевне критике*, сачињена од следећих темата:

Američka feministička kritika, ur. Biljana Dojčinović-Nešić

I deo - Ginokritika: istraživanja ženske književne tradicije", tema broja u časopisu *Ženske studije*, Beograd, br. 5-6, 1996, str. 61-164.

II deo: Feministička čitanja i preispitivanje književnog kanona", tema broja u časopisu *Genero*, br. 1, 2002, str. 37-124.

III deo: *Rod i književne teorije glavnog toka*" tema broja u časopisu *Genero*, br. 6/7, 2005, str. 33-124.

Вранеш, Александра, „Дигитална хуманистика и савремене библиотеке”, *Инфотека*, година 15, бр. 1, септембар 2014, стр. 4-15.

Дојчиновић, Биљана, „Иновација је увек преседан: *Књиженство* - Дигитална хуманистика и женска књижевност на српском језику”, у *Култура, у потрази за новом парадигмом*, књ. 2, Универзитет у Београду, Филолошки факултет, Београд, 2013, стр. 105-120.

“Историја дисциплине која то није: од појма рода до дигиталне хуманистике”, у КОМПАРАТИВНА књижевност: теорија, тумачења, перспективе / приредиле Адријана Марчетић, Зорица Бечановић Николић, Весна Елез = Encompassing Comparative Literature: theory, interpretation, perspectives / edited by Adrijana Marčetić, Zorica Bečanović Nikolić, Vesna Elez. - Београд: Филолошки факултет Универзитета, 2016 (Београд: Чигоја штампа). - 501 стр, 75 – 84.

ISBN 978-86-6153-309-9

<http://www.fil.bg.ac.rs/wp-content/uploads/ZBORNIK-Komparativna-književnost-Teorija-tumacenja-perspektive.pdf>

Ginokritika, Rod i proučavanje književnosti koju su pisale žene, KD Sveti Sava, 1993.

Кох, Магдалена. *Када сазремо као култура... Стваралаштво српских списатељица на почетку XX века (канон-жанр-род)*. Београд: Службени гласник, 2012.

База података *Књиженство*
www.knjizenstvo.rs

Шира литература

Blagojević, Marina. *Knowledge Production at the Semiperiphery: A Gender Perspective*. Beograd: Institut za kriminološka i sociološka istraživanja, 2009.

Butler, Judith. *Gender Trouble, Feminism and the Subversion of Identity*, New York, London. Routledge, 1991.

Undoing Gender, Routledge, NY and London, 2004.

Braidotti, Rosi *Nomadic Subjects*, Columbia University Press, New York, 1995.

Cixous, Helene 'Sorties: Out and Out: Attacks / Ways Out / Forays' (1975)

Culler, Jonathan *Literary Theory: A Very Short Introduction*, Oxford UP, 1997.

Чакраворти Спивак, Гајатри «Критика постколонијалног ума», Београд, 2003.

Damrosch, David. "World Literature in Postcanonical, Hypercanonical Age", *Comparative Literature in an Age of Globalization*, edited by Haun Saussy. Baltimore: The Johns Hopkins University Press, 2006: 43-53.

Grosz, Elizabet *Promenljiva tela*, prevela Tanja Popović, Centar za ženske studije, Beograd, 2005.

New French Feminisms, An Anthology, ed. by Elaine Marks and Isabelle de Courtivron, Schocken Books, 1980, New York.

Dojčinović-Nešić, Biljana

Градови, собе, портрети Београд 2006.

Genderings: Gendered Readings in Serbian Women's Writing, Beograd, 2006. CD izdanje ISBN 86-83371-07-7

Gilbert, Sandra M. and Gubar, Susan

No Man's Land: The Place of The Woman Writer in The Twentieth Century, Yale University Press, New Haven and London 1988.

Hawkesworth, Celia. 2000. *Voices in the Shadows: Women and Verbal Art in Serbia and Bosnia*. Budapest: CEU Press.

Kosofsky Sedgwick, Eve *Between Men: English Literature and Male Homosocial Desire*, New York, Columbia University Press, 1985.

Lanser, Susan Sniader. *Fictions of Authority: Women Writers and Narrative Voice*. Ithaca and London, 1992, Cornell University Press.

Lukić, Jasmina "Belo pismo: Žensko pisanje i žensko pismo u devedesetim godinama", *Sarajevske sveske*, No. 2, Sarajevo, 2003, str. 67-82.

McDowell, Deborah E "New Directions for Black Feminist Criticism", u *The New Feminist Criticism* 186–199.

Millett, Kate *Sexual Politics*, Garden City, Doubleday, NY , 1970.

Moers, Ellen *Literary Women: The Great Writers*, Oxford University Press, New York 1985;

Moi, Toril "Feminist, Female, Feminine", u *The Feminist Reader: Essays in Gender and the Politics of Literary Criticism*, ed. by Catherine Belsey and Jane Moore, str. 117–132.

Rajić, Ljubiša. 1983. "Feminologija i književnost na anglo-američkom i skandinavskom području" (*Republika*, Zagreb, No. 11-12, str. 112-131).

Showalter, Elaine *A Literature of Their Own: British Women Novelists from Bronte to Lessing*, Princeton University Press, Princeton, New Jersey 1977;

"The Rise of Gender" u *Speaking of Gender*, ed. by Elaine Showalter, Routledge, New York and London 1989, str. 1-13.

"A Criticism of Our Own: Authonomy and Assimilation in Afro-American and Feminist Literary Theory", u *Feminisms: An Anthology of Literary Theory and Criticism*, ed. by Robyn R. Warhol and Diane Price Herndl, Rutgers Universty Press, New Brunswick, New Jersey 1993, str. 168-188.

Slapšak, Svetlana,

1996, "Julka Hlapec Đorđević: iz skandalozne istorije zataškavanja feminizma među Južnim Slovenima", *ProFemina*, Beograd, No. 5-6, pp. 86-89.

1998. "Haremi, Nomadi". *ProFemina* 15/16; 137-149.

2001. *Ženske ikone XX veka Female Icons of XX Century*, Biblioteka XX vek, Beograd.

Popović - Perišić, Nada, *Literatura kao zavođenje*, Prosveta, Beograd. 1988.

Smith, Barbara "Toward a Black Feminist Criticism" u *The New Feminist Criticism*, 168–185.

Temati:

Žena, znak, jezik, *Delo*, Mesečni časopis za teoriju, kritiku, poeziju i nove ideje, Nolit, Beograd,. No. 4, 1981

Žensko pismo, *Republika*, No. 11-12, 1983. Zagreb.

Žensko pismo, *Književnost*, Prosveta, Beograd, 1986, knj. LXXXIII sv. 8-9, pp. (sa skupa u Dubrovniku), str. 1386-1490/ Autori: Popović - Perišić, Nada; Slapšak, Svetlana; Peković, Slobodanka; Milić, Novica.